

Εκείνοι που αμαρτάνουν με την ελπίδα της κατοπινής εξομολογήσεως (Άγ. Νικόδημος Αγιορείτης)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 17 Νοεμβρίου, 2015

Σταχυολόγηση και διασκευή κειμένου από τὰ “Πνευματικά Γυμνάσματα” τοῦ ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου

Δέν ὑπάρχειπραματευτής τόσο παράλογος, πού νά πέταξε τήνπραμάτεια του στή θάλασσα, καί νά ἐλπίζει πώς θά τήν πάρει πάλι πίσω. Καί ὅμως, ὑπάρχουν χριστιανοί τόσο παράλογοι, πού πετᾶνε θεληματικά τήνκαθαρότητα τῆς ψυχῆς τους καί τή χάρη τοῦ Θεοῦ – τό μεγαλύτερο χάρισμα πού μπορεί νά μᾶς δώσει ἐδῶ ὁ Κύριος μας –, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θ’ ἀποκτήσουν πάλι τὰ οὐράνια χαρίσματα καί τήν προηγούμενη καθαρότητα μέ τήν ἐξομολόγηση καί τή μετάνοια. Καί γίνονται, οἱ ταλαίπωροι, ἀλυσσοδεμένοι σκλάβοι τοῦ ἄδη, νομίζοντας ὅτι μπορούν νά κόψουν τίς ἀλυσίδες κατά τήν ὄρεξή τους. Καί πηγαίνουν μπροστά στό διάβολο μέ τὰ κλειδιά τῆς ψυχῆς τους στά χέρια, θαρρώντας πώς μπορούν νά τοῦ τὰ πάρουν πάλι πίσω, ὅταν θελήσουν.

Δέν ἐντυπωσιάζομαι βέβαια ἀπ’ αὐτό τό σφάλμα, γιατί δέν εἶναι καινούργιο στούς ἀνθρώπους. Μήπως αὐτός δέν ἦταν ὁ πρῶτος πειρασμός στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητος, μέ τόν ὁποῖο ὁ διάβολος παρακίνησε τήν Εὐά νά παραβεῖ τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ; Τήν ἔπεισε δηλαδή, πώς, κι ἄν ἀμαρτήσῃ, «οὐ θανάτω ἀποθανεῖται», γιατί ὁ Θεός εἶναι ἀγαθός καί σπλαχνικός. «Ἡ δέ γυνή ἀπατηθεῖσα ἐν παραβάσει γέγονε»¹. Τό ἴδιο καί ὁ Ἀδάμ. Ἐφαγε κι αὐτός τόν ἀπαγορευμένο καρπό, μέ τήν ἐλπίδα πώς ὁ Πλάστης του θά τόν συγχωρέσει: «Ἡμαρτεν Ἀδάμ, λογιζόμενος τό θεῖον ἔλεος», ὅπως γράφει ὁ ἱερός Ἀύγουστίνος (βιβλ. ια’). Καί τί ἄλλη μεγαλύτερη ἀπόδειξη γι’ αὐτό θέλεις, ἀδελφέ μου, ὅταν βλέπεις πώς ὁ διάβολος ἔφτασε σέ τόση αὐθάδεια, πού τόλμησε νά πειράξῃ καί τόν ἴδιο τό Χριστό, μέ ὄπλο καί πάλι τήν ἐλπίδα στό Θεό; Συμβούλεψε δηλαδή ὁ μιαρός τόν Κύριο νά γκρεμιστεῖ ἀπό τό ψηλότερο σημεῖο τοῦ ναοῦ, λέγοντας Του πώς ὁ Θεός θά ἔστειλε ἀγγέλους νά Τόν κρατήσουν, γιά νά μήν πάθει κανένα κακό: «Βάλε σεαυτόν κάτω· γέγραπται γάρ ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περί σου, καί ἐπί χειρῶν ἀροῦσι σε, μήποτε προσκόψῃς πρός λίθον τόν πόδα σου»². Δέν πρέπει λοιπόν ν’ ἀπορεῖ κανείς, πού μ’ αὐτό τόν ἀπατηλό λογισμό πειράζει πολλές φορές ὁ ἐχθρός τούς χριστιανούς, παρακινώντας τους νά πέφτουν σέ κάθε ἀνομία καί νά προσθέτουν σέ μιά ἀμαρτία χίλιες ἄλλες ἀκόμα, μέ τήν ἀλπίδα

ὅτι θά ἐξομολογηθοῦν καί θά συγχωρεθοῦν. Ἀλλά ἐκεῖνο πού θαυμάζει κανείς, εἶναι τό ὅτι οἱ χριστιανοί δέν καταλαβαίνουν μιά ἀπάτη τοῦ διαβόλου τόσο ψηλαφητή καί φανερή. Κι ἔτσι **τὴν ἐξομολόγησι καί τὴ μετάνοια, δηλαδή τὴν εὐσπλαχνία καί τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, πού εἶναι αἰτία τῆς σωτηρίας τους, τὴν κάνουν αἰτία τῆς καταστροφῆς τους**. Καί ὅπως τό φαρμακερό ἐκεῖνο χορτάρι, πού λέγεται νάπελο, μεταβάλλει σέ φαρμάκι καί τὴν πό γλυκιά δροσιά τ' οὐρανοῦ, ἔτσι κι αὐτοί οἱ ταλαίπωροι, μεταβάλλουν σέ φαρμάκι καί σέ θάνατό τους τό γλυκύτατο καί σωτήριο αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Αὐτό τό αἷμα, πού ἀκολουθεῖ τό λουτρό τῆς ἐξομολογήσεως καί τῆς μετάνοιας γιά νά σβῆνει κάθε ἀμαρτία τους, τό κάνουν ν' αὐξάνει τίς ἀμαρτίες τους! Ὑπάρχει ἄραγε μεγαλύτερη ἀνομία ἀπ' αὐτή; Τί ἄλλο κάνουμε ἔτσι, ἀπό τό νά μεταχειριζόμαστε τό γιαιτρικό μας γιά θρίαμβο τοῦ διαβόλου; Ἔτσι λέει ὁ **ἅγιος Ἀμβρόσιος**: «*Τό φάρμακον ἡμῶν αὐτῶ τῷ διαβόλῳ γίνεται θρίαμβος*»³. Πιστεύω, πώς οἱ περισσότεροι χριστιανοί θά κολαστοῦν ἀπ' αὐτή τὴν πονηρή καί πλανεμένη ἐλπίδα, πού σιγά-σιγά θά τοὺς ὀδηγήσει στό φρικτό γκρεμό τοῦ ἄδη. Μολονότι ξέρουν πώς ἐτοιμάζεται αἰώνια κόλαση γιά κείνους πού ἀμαρτάνουν, δέν διορθώνονται, γιὰτί **πιστεύουν πώς ἡ θεραπεία τῶν ἀμαρτιῶν τους γίνεται πρόχειρα καί εὐκόλα** μέ τό νά ἐξομολογηθοῦν στόν πνευματικό καί νά πάρουν, ἴσως, κι ἕναν ἐλαφρότατο κανόνα. Ὑστερ' ἀπ' αὐτό εἰρηνεύουν καί ἀδιαφοροῦν γιά τίς ἀμαρτίες τους, νομίζοντας πώς ξεπληρώσαν τό χρέος τους.

Ἄς δοῦμε ὅμως τίς ζημιές πού προξενοῦν στόν ἑαυτό τους, ἐκεῖνοι πού ἀμαρτάνουν μέ τὴν ἐλπίδα τῆς κατοπινῆς ἐξομολογήσεως.

Πρῶτη ζημιὰ εἶναι τό πλήθος τῶν ἀμαρτιῶν πού κάνουν. Γιατί ἔχοντας εὐκόλη τὴν ἐξομολόγησι καί νομίζοντας πώς σ' αὐτό συνίσταται ὅλη κι ὅλη ἡ μετάνοια, πέφτουν οἱ ταλαίπωροι στά πάθη, ἀφήνοντας ἐλεύθερο τό χαλινάρι τοῦ λογικοῦ καί τῆς προσοχῆς καί τρέχοντας σάν τ' ἄλογα ζῶα στή στράτα τῆς ἀπώλειας. Ποιός μπορεῖ νά μετρήσει τίς πτώσεις τους; Ὅσες φορές τοὺς ἔρθει κακή ἐπιθυμία καί βροῦν τὴν κατάλληλη εὐκαιρία, πέφτουν στήν ἀμαρτία. Ὅσες φορές τοὺς ἔρθει κακός λογισμός, κάνουν τά ἔργα τῆς ἀνομίας.

Ὑστερ' ἀπ'αὐτά καταλαβαίνει κανείς, πώς ἡ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ θ' ἀνοίξει τίς πύλες τοῦ ἄδη σέ κάθε τέτοιον ἄνθρωπο, στόν ὁποῖο τό προφητικό στόμα τοῦ Ἰερεμῖα λέει: «*Εἰς ἀλγηρόν ἰατρεύθης, ὠφέλειά σοι οὐκ ἔστι. Ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν σου ἐπλήθυναν αἱ ἀμαρτίαι σου*»⁴. Θεραπεύτηκες, ἀλλά δέν ὠφελήθηκες. Πολλές φορές ἐξομολογήθηκες. Μά **μολονότι ἡ ἐξομολόγησι δόθηκε γιά νά θανατώνει τίς ἀμαρτίες σου, ἐξαιτίας τῆς δικῆς σου πονηρίας συνετέλεσε στήν αὐξήσῃ τους**. Γιατρεύτηκες, ἀλλά δέν πῆρες καμιά ὠφέλεια. Αὐτό πού παίρνεις ἀπό τόσες ἐξομολογήσεις, εἶναι τό νά προσσθέτεις καί νέες ἀμαρτίες στίς παλιές. Γι' αὐτό καί **ὁ προφήτης, τὴν ψυχὴ ἐκείνη πού ἐξομολογεῖται καί πάλι ἀμαρτάνει συνειδητά, τὴ θεωρεῖ ἄξια νά ἐγκαταλειφθεῖ ἀπὸ τό Θεό**. Λέει ἀλληγορικά: «*Ἰατρεύσαμεν τὴν Βαβυλῶνα, καί οὐκ ἰάθη· ἐγκαταλίπωμεν αὐτήν, ὅτι ἠγγικεν εἰς*

οὐρανόν τό κρῖμα αὐτῆς»⁵.

Ἡ δεύτερη ζημιὰ πού προξενοῦν στόν ἑαυτό τους ὅσοι ἀμαρτάνουν μέ τήν ἐλπίδα τῆς ἐξομολογήσεως, εἶναι ἡ βαρύτητα τῶν ἀμαρτιῶν πού κάνουν. Γιατί μέ τόν πλανερó λογισμό, “Θά ἐξομολογηθῶ μετά”, ἀμαρτάνουν χωρίς συστολή. Καί ἔτσι βυθίζονται στό βρωμερότερο βουρκο τῆς ἀμαρτίας, ἐκεῖ ὅπου δέν κυλιοῦνται οὔτε ἄπιστοι.

Ἡ τρίτη ζημιὰ πού προξενοῦν στόν ἑαυτό τους, εἶναι ἡ καταφρόνηση πού σιγά-σιγά δείχνουν γιά τή σωτηρία τους καί γιά τίς ἐντολές τοῦ Κυρίου. Γιατί ὅπως σοφά λέει ὁ Σολομών, «ὅταν ἔλθῃ ἀσεβῆς εἰς βάθος κακῶν, καταφρονεῖ»⁶. Ὅταν λοιπόν φτάσουν στά ἔσχατα τῆς ἀνομίας, τότε πωρῶνεται ὁ νοῦς τους, σκληραίνει ἡ καρδιά τους καί δέν ὑπολογίζουν πιά τήν ἀμαρτία γιά τίποτα. Γιατί «ἡ συγχωρήσεως εὐχέρεια, ἐνδόσιμον παρέχει τοῦ ἀμαρτάνειν», ὅπως λέει ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος. Μερικοί μάλιστα ὄχι μόνο καταφρονοῦν τό νόμο τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί καυχιῶνται γιά τίς ἀνομίες τους σά νά εἶναι μεγάλα κατορθώματα, ὅπως λέει πάλι ὁ Σολομών: «Ὡ, οἱ εὐφραινόμενοι ἐπί κακοῖς καί χαίροντες ἐπί διαστροφῇ κακῇ»⁷. Καί αὐτοί πού ἔλεγαν πρῶτα, “Ἄς ἀμαρτήσω καί θά ἐξομολογηθῶ· ἄς πέσω, καί θά μετανοήσω”, φτάνουν μετά στό σειμεῖο νά μή θέλουν οὔτε νά ἐξομολογηθοῦν οὔτε νά μετανοήσουν. Μά κι ἂν καμιά φορά θελήσουν, δέν μποροῦν. Γιατί ἡ συνήθεια ἔγινε ἔξη καί ἡ ἔξη ἔγινε δεύτερη φύση καί σκλύρυνε σάν πέτρα τήν καρδιά τους καί τήν ἔκανε ἀναίσθητη, ἀνίκανη νά μετανοήσῃ καί νά διορθωθεῖ. Μερικοί μάλιστα ἀπ’ αὐτούς φτάνουν καί στήν ἄρνηση τῆς πίστεως, γιατί, ὅπως λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ὁ πονηρός βίος γεννάει καί πονηρές δοξασίες.

Βλέπεις, ἀδελφέ, πόσες ζημιές παθαίνουν ὅσοι ἀμαρτάνουν μέ τήν πλανερή ἐλπίδα τῆς ἐξομολογήσεως; Γι’ αὐτό σοφότατα λέει ὁ ἀββᾶς Ἰσαάκ, πώς ὁποῖος ξαναπέφτει στήν ἀμαρτία μέ τήν ἐλπίδα τῆς μετάνοιας, αὐτός δέν εἶναι εἰλικρινῆς στίς σχέσεις του μέ τό Θεό, καί ἀπροσδόκητα θά πεθάνει, χωρίς ν’ ἀξιωθεῖ νά μετανοήσῃ: «Ὁ ἐπ’ ἐλπίδι μετάνοιας ὀλισθαίνων ἐκ δευτέρου, οὗτος μετά πανουργίας πορεύεται μετά τοῦ Θεοῦ· τοῦτω ἀγνώστως ἐπιπίπτει ὁ θάνατος, καί οὐ φθάνει τόν καιρόν τῆς ἐλπίδος αὐτοῦ τά ἔργα τῆς ἀρετῆς πληρῶσαι» (λογ. ξ’). Καί ὁ Μέγας Βασίλειος λέει περίπου τό ἴδιο: «Ὁ ἐλπίδι τῆς μετάνοιας κακουργῶν, κακουργίας ἔχει τόν τρόπον καί ἀποστερήται μετάνοιας» (περί μετάνοιας).

Προσευχῆσου λοιπόν, ἀδελφέ, νά σέ φωτίσει ὁ Κύριος, γιά νά γνωρίσει τήν πλάνη σου καί ν’ ἀπαλλαγεῖς ἀπ’ αὐτή τήν πονηρή πρόληψη καί ἀπατηλή ἐλπίδα, μέ τήν ὁποία διαστρέφεται ἡ ἔννοια τῆς μετάνοιας καί χρησιμοποιεῖται ἡ χάρη τῆς ἐξομολογήσεως γιά τήν ἀμαρτία καί γιά τόν κολασμό σου.

Ἐπειτα, πολέμησε τίς ρίζες αὐτῆς τῆς πλάνης, πού εἶναι ἡ **ἄγνοια τῆς οὐσίας τῆς ἀληθινῆς μετάνοιας**.

Ἐκεῖνοι δηλαδή πού ἁμαρτάνουν, προσβλέποντας σέ μελλοντική ἐξομολόγηση, **δέν ξέρουν πρῶτα-πρῶτα τί εἶναι ἡ ἐξομολόγηση**. Νομίζουν πώς δέν εἶναι τίποτ' ἄλλο, παρά τό νά θυμηθοῦν καί νά φανερώσουν στόν πνευματικό τίς ἁμαρτίες τους. Καί πώς αὐτό εἶν' ἄρκετό γιά νά τούς φέρει κοντά στό Θεό. Ἄν εἶχε ὅμως ἔτσι τό πράγμα, τότε δέν θά ἦταν **«στενὴ ἡ πύλη καί τεθλιμμένη ἡ ὁδὸς ἡ ἀπάγουσα εἰς τὴν ζωὴν»⁸**, ὅπως μᾶς λέει τό **Εὐαγγέλιο**. Τότε ὁ δρόμος γιά τόν οὐρανό θά ἦταν πλατύτερος κι ἀπό πλατεία. Μήπως εἶναι τάχα μεγάλος κόπος, ἀφοῦ κάνουμε ὅσες ἁμαρτίες θέλουμε, μετά νά πᾶμε καί ἀπλά νά τίς ποῦμε σ' ἕναν πνευματικό; Ἀλλά σ' αὐτὴ τὴν περίπτωση, ἡ ἐξομολόγηση θά σταματοῦσε στά λόγια. Καί **θά ἦταν ἕνα ξαλάφρωμα τῆς μνήμης περισσότερο παρά τῆς καρδιάς**. Ἐξομολόγηση ὅμως σημαίνει οὐσιαστικὴ μετάνοια, ἀποστροφή γιά τὴν ἁμαρτία, ἐπιστροφή στό Θεό. Καί εἶναι βέβαια ἀναγκαῖα ἡ ἐξωτερικὴ φανέρωση τῶν ἁμαρτιῶν μας μέ τό στόμα, γιά νά συγχωρηθοῦμε ἀπό τό Θεό διαμέσου τοῦ πνευματικοῦ. Ἀλλά πέρ' ἀπ' αὐτὴ χρειάζεται καί ἐσωτερικὴ ἀλλοίωση, συντριβή, πόνος - πόνος τόσο δυνατός καί δραστικός, πού νά κυριεύει τὴν καρδιά καί νά μὴν τὴν ἀφήνει νά νικιέται ἀπό τὴν ἐπιθυμία τῆς ἁμαρτίας. Ἕνας τέτοιος πόνος πληγώνει καίρια τὰ πάθη καί τίς ἁμαρτίες, πληγώνει τόν ἴδιο τό διάβολο, πού μέσ' ἀκριβῶς ἀπό τὴν καρδιά μας λαλεῖ κάθε κακό: *«ἐκ γὰρ τῆς καρδίας ἐξέρχονται διαλογισμοὶ πονηροί, φόνοι, μοιχεῖα, πορνεῖαι, κλοπαί, ψευδομαρτυρίαι, βλασφημίαι»⁹*. Γι' αὐτό ὁ πόνος καί ἡ συντριβὴ τῆς καρδιάς εἶναι ἀναγκαῖο στοιχεῖο τῆς ἐξομολογήσεως, ἀπαραίτητος ὅρος τῆς γνήσιας μετάνοιας. Πρέπει νά προηγηθεῖ αὐτὴ ἡ συντριβή, κι ἔπειτα ν' ἀκολουθήσει τό πλησίασμά μας στό Θεό, ὅπως λέει ὁ προφήτης: *«Διαρῆξατε τὰς καρδίας ὑμῶν καί ἐπιστράφητε πρὸς Κύριον τὸν Θεόν ὑμῶν»¹⁰*.

Ὅποιος λοιπόν ἀρκεῖται σέ μιά τυπικὴ ἐξωτερικὴ ἐξομολόγηση, δέν κάνει τίποτα περισσότερο ἀπὸ τό νά καθαρίζει τὴν ἐπιφάνεια, θά λέγαμε, τῆς καρδιάς του, ἐνῶ τό ἐσωτερικὸ της μένει γεμάτο ἀκαθαρσία. Αὐτό ὅμως ἔκαναν καί οἱ Φαρισαῖοι, τούς ὁποίους ὁ Κύριος καυτηρίασε ἀλληγορικά: *«Φαρισαῖε τυφλέ, καθάρισον πρῶτον τὸ ἐντὸς τοῦ ποτηρίου καί τῆς παροψίδος, ἵνα γένηται καί τό ἐκτὸς αὐτῶν καθαρὸν»¹¹*.

- 1 Α΄ Τιμ. Β΄ : 14.
- 2 Ματθ. Δ΄ : 6.
- 3 Βιβλ. Β΄, περί μετανοίας.
- 4 Ίερ. 37 : 13, 14.
- 5 Ίερ. 28 : 9.
- 6 Παρ. 18 : 3.
- 7 Παρ. 2 : 14.
- 8 Ματθ. Ζ΄ : 14.
- 9 Ματθ. Ιε΄ : 19.
- 10 Ίωήλ β΄ : 13.
- 11 Ματθ. Κγ΄ : 26.

*(Από τό βιβλίο: «ΜΑΘΗΤΕΙΑ ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΔΗΜΟ», Έκδόσεις: Ι. Μ. Παρακλήτου
Ωρωπός Αττικής)*

*Εύχαριστοῦμε θερμά τόν Ἡγούμενο τῆς Ι. Μ. Παρακλήτου γιά τήν ἄδεια δημοσίευσης
ἀποσπασμάτων ἀπό τά βιβλία πού ἐκδίδει ἡ Ἱερά Μονή.
Ἰερομόναχος Σάββας Ἀγορείτης <http://HristosPanagia3.blogspot.com>*